

In Zuidoost-Drenthe testen onderzoekers gewassen op geschiktheid **voor medicijnen of supplementen**. Dit past in de vergroening van de economie.

Zoeken naar nieuwe toepassing gewassen

KETENDENKEN is essentieel om nieuwe toepassingen voor gewassen van de grond te krijgen. Daarom wordt daar de nadruk op gelegd bij Innovatieplatform Biobased-Agribusiness. Telers en afnemers werken samen aan het opzetten van nieuwe afzetketens.

Innovatieplatform Biobased-Agribusiness is een onderdeel van Innovatie en Kennisplatform Drenthe. Vanuit het platform zijn binnen het thema PlantValue projecten gestart om te onderzoeken of akkerbouwers en tuinders planten kunnen telen die geschikt zijn voor verwerking tot medicijnen of voedingssupplementen (zie kader).

Jolanda Heistek is innovatiemanager van het platform. Het is volgens haar niet voor niets dat het project in Drenthe is gestart. "De provincie en gemeente Emmen hebben een plan opgesteld voor Zuidoost-Drenthe. Hier heb je akkerbouw, tuinbouw en verwerkende industrie, zoals vezelchemie, bij elkaar zitten. Dat maakt het gemakkelijker om een nieuwe keten op te zetten. Dat is goed voor de werkgelegenheid."

Onderzoek naar drie gewassen

Drie gewassen zijn onder de loep genomen: valeriana, mariadistel en vingerhoedskruid. Deze werden vroeger al in Nederland geteeld voor de winning van inhoudsstoffen. Nederlandse telers konden de concurrentie met het buitenland echter niet aan, omdat de teeltkosten in Nederland hoger zijn. Innovatieplatform Biobased-Agribusiness onderzoekt of de gewassen weer een plek kunnen krijgen op de akkers en in de kassen. Heistek: "Om verwerkingskosten laag te houden, willen afnemers planten met een homo-

Jolanda Heistek (45), senior consultant bij Triple E in Arnhem, gespecialiseerd in relatie natuur, economie en beleving ervan. Tevens innovatiemanager bij Innovatieplatform Biobased-Agribusiness.

gene samenstelling en een hoog gehalte aan inhoudsstoffen van goede kwaliteit. Dat vergt vakmanschap. Dat hebben Nederlandse telers." Bovendien moeten gewassen voor verwerking in de farmacie en chemie geborgd zijn met goede certificering en degelijke tracking en tracing. Ook dat is in Nederland goed geregeld.

Valeriana en mariadistel kunnen bui-

ten, op de akkers, worden geteeld. Van valeriana worden rustgevendende medicijnen gemaakt. Mariadistel bevat een stof die de lever reinigt en wordt verwerkt in supplementen. Beide gewassen zijn getest in een proefkas in Klazienaveen en in de buitenlucht bij enkele telers. Uit het project moet blijken of de teelt rendabel is. Heistek kan niet zeggen welke afne-

Innovatieplatform test medicinale gewassen

Innovatie en Kenniscentrum Drenthe stimuleert projecten in Zuidoost-Drenthe en brengt mensen, bedrijven en organisaties met elkaar in contact. Eén van de pijlers is Innovatieplatform Biobased-Agribusiness. Dit platform richt zich op verwaarden van gewassen en draait sinds 2011. In het project worden medicinale kruiden getest, zo-

als vingerhoedskruid, valeriana en mariadistel.

Het project wordt ondersteund door ondernemers, onderwijsinstellingen, onderzoeksinstellingen, LTO-Noord Projecten, Kenniscentrum Plantenstoffen, gemeente Emmen en provincie Drenthe. De projectorganisatie richt zich op de akker- en tuinbouw in Drenthe. Variatie in gewassen verbe-

tert de biodiversiteit, bodemstructuur en -gezondheid en ook het economisch perspectief voor het bedrijfsleven en het imago van de regio. Volgens de projectorganisatie daalt de biodiversiteit in de Veenkoloniën, dus ook de bodemkwaliteit en -vruchtbaarheid. Dit vergroot de kans op bodemziekten en is nadelig voor de plantgezondheid.

De proeftuin in Klazienaveen (Dr.) is eigendom van ondernemer Ron Peters (links). In de kas wordt onderzoek gedaan naar vingerhoedskruid als medicinale plant. De proeven worden verricht samen met farmaceutisch concern Boehringer Ingelheim, waar Hans Jürgen Hagels (rechts) werkzaam is als manager fytochemicals. FOTO: JOLANDA HEISTEK

mers hierbij betrokken zijn. Die willen nog even uit de publiciteit blijven.

Bij het testen van vingerhoedskruid is farmaceutisch concern Boehringer Ingelheim betrokken. De plant bevat de stof digoxine, die hartfalen tegengaat. Digoxine versterkt het pompvermogen van het hart. De teelt van vingerhoedskruid is getest in de proeftuin van ondernemer Ron Peters in Klazienaveen.

Teelt in kas en buitenlucht

Teelt in de kas heeft voordelen boven teelt in de buitenlucht, zegt Heistek. "Om het gehalte aan inhoudsstoffen te verhogen, moet de planten een bepaalde mate van stress krijgen. Dat is in de kas beter te regelen dan in de buitenlucht. Ook is de kwaliteit van kasplanten uniformer." Heistek verwacht dat de teelt van vingerhoedskruid rendabel is voor telers. "Dat heeft een voorstudie uitgewezen. De resultaten van onze proeven in de kas weten we begin volgend jaar."

De samenwerkingspartners willen de testen volgend jaar voortzetten met valeriana en mariadistel en de teelt van vingerhoedskruid opschalen naar praktijkni-

veau. Ook andere planten worden getest voor gebruik in de farmacie. Heistek zegt nog niet welke dat zijn.

De innovatiemanager vindt het belangrijk dat nieuwe gewassen worden getest. "Een grotere verscheidenheid aan gewassen op akkers bevordert de biodiversiteit en bodemvruchtbaarheid. Het is wellicht mogelijk dergelijke gewassen te telen op akkerranden. Dan kunnen akkerbouwers de akkerranden een meerwaarde geven."

Biobased economy

De activiteiten van het Innovatieplatform Biobased-Agribusiness passen in de trend naar groene grondstoffen. Vroeger werden veel meer gewassen geteeld om hun inhoudsstoffen. Deze zijn grotendeels vervangen door chemische producten. Tegenwoordig willen steeds meer bedrijven overstappen op grondstoffen van natuurlijke oorsprong. Dat past in het streven naar gezonde, natuurlijke producten. Heistek: "Dat zie je in de voedsel- en veevoersektoren, maar ook in de chemie en de farmacie. De voedingssector wil minder suiker en zout gebruiken en overschakelen op natuurlijke conserverings-

en bindmiddelen."

De wereld zit in een overgang naar een biobased economy. Dat vergt een andere insteek van telers. Het draait niet meer om de mooiste plant, maar om de stoffen die erin zitten. Heistek: "Dan teel je niet voor een grote bulkmarkt, maar voor een beperkte afzetmarkt die specifieke eisen stelt aan kwaliteit en leveringszekerheid."

De overgang naar een biobased economy is een zoektocht. "Het is van groot belang dat de hele keten er bij betrokken is. Daarom werken wij samen met telers en afnemers." Bestaande gewassen zullen niet verdwijnen. De bulkmarkt blijft. "De gewassen die we in dit project testen zijn een aanvulling op het bouwplan. Bovendien kan onze aanpak een blauwdruk zijn voor het opzetten van een keten met andere gewassen en hoe je daaruit een verdienmodel kunt ontwikkelen."

Volgens de innovatiemanager zijn er veel meer interessante gewassen voor telers en afnemers. "Er zijn honderden planten met inhoudsstoffen die aantrekkelijk zijn voor bedrijven."

Jan Engwerda